Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U003170

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 25-07-2025

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Глущенко Микита Олексійович
2. Mykyta Hlushchenko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 053

Назва наукової спеціальності: Психологія

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Психологія особистості: генеза, здоров'я, безпека

Дата захисту: 03-09-2025

Спеціальність за освітою: Магістр психології

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 9914

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, буд. 13, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, буд. 13, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 15.21, 15.21.51, 15.21.51.03

Тема дисертації:

1. Психологічний зміст Я-концепції осіб з травмою інцесту

2. The Psychological Content of the Self-Concept in Individuals with Incest Trauma.

Реферат/анотація:

1. Дисертацію присвячено теоретичному обґрунтуванню та емпіричному дослідженню психологічних особливостей змісту Я-концепції осіб з травмою інцесту. Актуальність дослідження визначається відсутністю фундаментальних наукових розробок, присвячених змісту Я-концепції осіб з травмою інцесту і складає особливий вектор аналізу механізмів, що лежать в основі дисфункцій «Я». Сучасний психологічний дискурс уявлень про інцест презентує, що травматичний досвід не лише порушує тілесні та емоційні кордони дитини, а й деформує її уявлення про себе та світ на когнітивному, емоційному та поведінковому рівнях. Концептуальне розуміння сутності порушеної проблеми, значущості її цілісного вирішення для подальшого підвищення якості функціонування людини, передбачає створення необхідних умов для розробки спеціалізованих, дієвих та перевірених програм, спрямованих на допомогу цій категорії осіб. Здійснивши теоретико-методологічний аналіз констатовано, що інцест розуміється як фізичний, сексуальний контакт між дорослим та дитиною в єдиній сімейній системі. Уточнено, що інцест відмінний від інших форм сексуального насильства, адже кривдником виступає значущий дорослий, який пов'язаний з базовим

відчуттям довіри та безпеки до світу. Акцентовано увагу, що інцест є видом сексуального насильства, яке порушує позитивний розвиток особистості та призводить до травматизації. Відповідно до мети дослідження, базуючись на основних підходах вивчення Я-концепції, вперше було визначено пріоритетні предиктори функціонування Я-концепції травмованої інцестом особистості. Розроблено та емпірично обґрунтовано авторський опитувальник «Шкала інцестуозності особистості», який має на меті вивчити особливості емоційно-поведінкових проявів досліджуваного в наслідок минулих сексуалізованих вторгнень у психологічні та фізичні межі зі сторони значущих дорослих. На основі здійсненого емпіричного дослідження проаналізовано, що системне функціонування компонентів Я-концепції з травмою інцесту розгортається навколо конструктивних та деструктивних проявів. Доведено, що рівень прояву показників інтегративності травматичної події, активізації дисфункціних когнітивних схем та рівня інцестуозності статистично вища серед дорослих з травмою інцесту у групі з деструктивним, а ніж з конструктивним профілем. Емпіричним шляхом виділено три структурно-змістовні об'єднання найбільш значущих характеристик Я-концепції осіб з травмою інцесту: «травматична особистісна деформація», «дифузність особистісних меж», «самореалізація через боротьбу», що репрезентує зміст та особливість Я-концепції осіб з досвідом інцесту. Уперше розроблено та апробовано тренінгову програму психологічного відновлення позитивної Я-концепції для осіб з травмою інцесту. Основною метою програми є сприяння відновленню позитивної Я-концепції осіб з травмою інцесту на когнітивному, емоційному, поведінково-мотиваційному рівнях. Підтверджено, що авторська тренінгова програма досягла надійних та стабільних результатів, і як наслідок ефективна у відновленні позитивної Я-концепції для осіб з травмою інцесту, що сприяє покращенню їх психологічного благополуччя. Практичне значення отриманих результатів полягає в можливості використання методичного комплексу для здійснення систематичних емпіричних досліджень Я-концепції осіб з травмою інцесту; у врахуванні виокремлених структурних компонентів Я-концепції осіб з травмою інцесту під час надання психологічної та психотерапевтичної допомоги даній категорії клієнтів; у застосуванні в освітньому процесі підготовки здобувачів вищої освіти в галузях соціальних та поведінкових наук, охорони здоров'я, соціального забезпечення. Результати дослідження можуть бути використані у діяльності профільних урядових, неурядових, громадських організацій, центрів соціально-психологічної допомоги постраждалим від домашнього насильства, реабілітаційних центрах.

2. This dissertation is devoted to the theoretical justification and empirical investigation of the psychological characteristics of the self-concept in individuals with incest trauma. The relevance of the study is determined by the lack of fundamental scientific research addressing the content of the self-concept in individuals affected by incest, which constitutes a distinct vector for analyzing the mechanisms underlying self-dysfunction. The current psychological discourse on incest-related trauma suggests that such experiences not only violate a child's bodily and emotional boundaries but also distort their perception of self and the world on cognitive, emotional, and behavioral levels. A conceptual understanding of the problem's essence and the importance of its comprehensive resolution for improving human functioning necessitates the creation of appropriate conditions for the development of specialized, effective, and evidence-based programs aimed at supporting this population. A theoretical and methodological analysis established that incest is defined as physical or sexual contact between an adult and a child within the same family system. It is clarified that incest differs from other forms of sexual violence in that the perpetrator is a significant adult associated with the child's fundamental sense of trust and safety in the world. It is emphasized that incest is a form of sexual abuse that impairs healthy personality development and leads to psychological trauma. According to the research objectives and based on key approaches to the study of self-concept, the priority predictors of self-concept functioning in individuals traumatized by incest were identified for the first time. A proprietary questionnaire the «Scale of Incestuous Personality» was developed and empirically validated. It is designed to examine emotional and behavioral manifestations in individuals as a consequence of past sexualized intrusions into their psychological and physical boundaries by significant adults. Based on the conducted empirical study, it was found that the systemic functioning of self-concept components in individuals with incest trauma unfolds through both constructive and destructive manifestations. It was proven that the levels of trauma integration, activation of dysfunctional

cognitive schemas, and personality incestuousness are statistically higher among adults with incest trauma exhibiting a destructive profile compared to those with a constructive profile. Three structural-content clusters of key self-concept characteristics in individuals with incest trauma were empirically identified: traumatic personality deformation, diffusion of personal boundaries, and self-realization through struggle. These clusters represent the structure and specific nature of the self-concept in individuals with incest experience. For the first time, a training program for the psychological restoration of a positive self-concept in individuals with incest trauma was developed and piloted. The main goal of the program is to facilitate the recovery of a positive self-concept at the cognitive, emotional, and behavioral-motivational levels. It was confirmed that the training program produced reliable and stable outcomes and was effective in restoring a positive self-concept in individuals with incest trauma, thereby improving their psychological well-being. The practical significance of the results lies in the possibility of using the methodological toolkit for systematic empirical research on the self-concept in individuals with incest trauma; in considering the identified structural components of self-concept during psychological and psychotherapeutic work with this client group; and in the educational training of students in the fields of social and behavioral sciences, healthcare, and social services. The results may also be applied in the work of governmental, non-governmental, and civil society organizations, centers for social and psychological support for victims of domestic violence, and rehabilitation centers.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Глущенко М. Теоретичні підходи до розуміння інцесту в психологічній науці. Психологічні перспективи. 2023. №41, С. 74–91. DOI: https://doi.org/10.29038/2227-1376-2023-41-hlu
- 2. Глущенко М. «Я-концепція» особистості як психологічний феномен. Психологічні студії. 2024. №2. С. 20–27. DOI: https://doi.org/10.32782/psych.studies/2024.2.2
- 3. Глущенко М. Обґрунтування методологічних засад дослідження Я-концепції особистості та травми інцесту. Psychological Journal. 2025. Vol.11, № 2. С. 77– 90. DOI: https://doi.org/10.31108/1.2025.11.2.6
- 4. Hlushchenko M. An empirical study of the content components of the self-concept of individuals with incest trauma. Personality and environmental issues. 2025. №4 (1). С. 28–36. DOI: https://doi.org/10.31652/2786-6033-2025-4(1)-28-36
- 5. Глущенко М. Психологічний аналіз аспектів Я-концепції в структурі особистості з травмою інцесту. Психологічні перспективи. 2025. №45. С. 10–23. DOI: https://doi.org/10.29038/2227-1376-2025-45-hlu
- 6. Глущенко М., Мушкевич М. Вплив психосексуального розвитку на виникнення феномену інцесту: психодинамічний аспект. Актуальні проблеми практичної психології у Волинському регіоні: матеріали XV наук.-практ. семінару (м. Луцьк, 25–26 листопада 2021 р.), Волинський національний університет імені Лесі Українки. Луцьк, 2021. С. 28–31.
- 7. Глущенко М. Інцест як ненормативна сімейна криза. 103-а підсумкова науково-практична конференція з міжнародною участю професорсько-викладацького персоналу Буковинського державного медичного університету (м. Чернівці, 07,09,14 лютого 2022 р.), Буковинський державний медичний університет. Чернівці, 2022. С. 432–433.
- 8. Глущенко М. Концептуальні підходи до розуміння інцестуозності особистості. Світоглядна освіта молоді: філософський та психолого-педагогічні аспекти: матеріали міжнародної конференції – других

академічних читань пам’яті Романа Арцишевського (м. Луцьк, 23-24 червня 2022 р.). Луцьк, 2022. С. 101–103.

- 9. Liubina L., Osypenko V., Hlushchenko M. Important self-help skills – development of resilience of personality in the conditions of today's ukrainian society. XVIII International Scientific and Practical Conference «Advancing in research, practice and education» (Florence, 10-13 May 2022). Italy. P 538–541.
- 10. Глущенко М., Мушкевич М. Методологічні аспекти дослідження Я-концепції особистості з травмою інцесту. Психологічні основи здоров’я, освіти, науки та самореалізації особистості: матеріали XV Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Луцьк, 23–24 березня 2023 р.). Волинський національний університет імені Лесі Українки. Луцьк, 2023. С. 47–51.
- 11. Глущенко М., Мушкевич М. Особливості функціонування Я-концепції особистості з травмою інцесту. Психологічні основи здоров’я, освіти, науки та самореалізації особистості: матеріали XVI Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Луцьк, 28–29 березня 2024 р.). Волинський національний університет імені Лесі Українки. Луцьк, 2024. С. 42–45.
- 12. Глущенко М., Мушкевич М. Теоретичні аспекти поняття прив’язаності у контексті травми інцесту. Психологічні основи здоров’я, освіти, науки та самореалізації особистості: матеріали XVII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Луцьк, 16–29 березня 2025 р.). Волинський національний університет імені Лесі Українки. Луцьк, 2025. С. 36–39.
- 13. Душкевич М., Глущенко М. Репрезентація образу Я в жінок, які зазнали інцесту. Габітус. 2020. №16 С. 134–139. DOI: https://doi.org/10.32843/2663-5208.2020.16.21
- 14. Душкевич М., Глущенко М. Розробка, апробація та стандартизація опитувальника «Шкала інцестуозності особистості». Психологічний часопис. 2021. №7 (1). С. 108–127. DOI: https://doi.org/10.31108/1.2021.1.9

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези; стратегії, методи та прийоми психологічної допомоги

Соціально-економічна спрямованість: поліпшення якості життя та здоров'я населення, ефективності діагностики та лікування хворих

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мушкевич Мирослава Іванівна

2. Miroslava Mushkevich

Кваліфікація: д. психол. н., професор, 19.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3268-5767

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, буд. 13, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Федоришин Галина Миколаївна

2. Halyna Fedoryshyn

Кваліфікація: к.психол.н., доц., 19.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8905-0906

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Карпатський національний університет імені Василя Стефаника

Код за ЄДРПОУ: 02125266

Місцезнаходження: вул. Шевченка, буд. 57, Івано-Франківськ, 76018, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сердюк Людмила Захарівна

2. Liudmyla Serdiuk

Кваліфікація: д. психол. н., професор, 19.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8301-4034

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут психології імені Г. С. Костюка Національної академії педагогічних наук України

Код за ЄДРПОУ: 02141213

Місцезнаходження: вул. Паньківська, буд. 2, Київ, 01033, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія педагогічних наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дудник Оксана Андріївна

2. Oksana Dudnyk

Кваліфікація: к. психол. н., доц., 19.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3856-7443

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Код за ЄДРПОУ: 02125639

Місцезнаходження: вул. Садова, буд. 2, Умань, Уманський р-н., 20300, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Малімон Людмила Яківна

2. Liudmyla Malimon

Кваліфікація: к.психол.н., професор, 19.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2964-6580

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, буд. 13, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради Гошовський Ярослав Олександрович

Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні Гошовський Ярослав Олександрович

Відповідальний за підготовку облікових документів Ліповська-Маковецька Наталія Іванівна

Реєстратор УкрІНТЕІ

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності

Юрченко Тетяна Анатоліївна